

Conception : BANQUE ELVi

emlyon BS – ESCP BS – ESSEC – HEC Paris

LANGUE VIVANTE A

FILIÈRE ÉCONOMIQUE et COMMERCIALE et FILIÈRE LITTÉRAIRE

Vendredi 26 avril 2024, de 14 h. à 18 h.

ARABE – ITALIEN – PORTUGAIS - RUSSE

Durée : 4 heures

N.B. :

Les candidats ne sont pas autorisés à modifier le choix effectué lors de l'inscription de la langue vivante B dans laquelle ils doivent composer.

Aucun document n'est autorisé ; l'utilisation de toute calculatrice ou de tout matériel électronique est interdite.

Si au cours de l'épreuve, un candidat repère ce qui lui semble être une erreur d'énoncé, il la signalera sur sa copie et poursuivra sa composition en expliquant les raisons des initiatives qu'il sera amené à prendre.

LVA - ARABE

Ce sujet comporte les 4 documents suivants :

- Document 1 - العلاقات المغربية الإفريقية
- Document 2 - هل تراجعت قوتنا الناعمة؟
- Document 3 - soft power (puissance douce)
- Document 4 - صورة للدور السعودي لكرة القدم

I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

Question :

1. الفهم (350 كلمة)

لخص الأفكار الرئيسية في الوثيقتين الأولى والثانية بطريقة مقارنة، مع الإشارة إلى الاتفاقات أو التناقضات والمواقف المختلفة.

II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 500 mots (+ ou - 10%), en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant son opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde arabophone.

Question :

2. تعبير شخصي (500 كلمة)

مع الأخذ في الاعتبار كل الوثائق الموجودة في الملف ومعرفتك الخاصة حول الإشكالية المطروحة، بين السبل التي قد تؤدي إلى بناء أو تعزيز قوة عربية ناعمة.

III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN ARABE (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochets [.....]

3. ترجم إلى العربية من « Dans l'économie géopolitique » إلى « selon son modèle »

العلاقات المغربية الإفريقية

كانت ولا زالت القارة الإفريقية تشكل مثار اهتمام العديد من الدول المتقدمة والنامية على حد سواء، خاصة لعدم وجود استثمارات كبيرة تتناسب وحجم الناتج الخام للعديد من الدول الإفريقية، والتي لم يتم اكتشافها واستغلالها إلى اليوم.

وفي مقابل العلاقات الاقتصادية والدبلوماسية التي تربط العديد من الدول المتقدمة كفرنسا وبريطانيا بدرجة أولى وخاصة مع مستعمراتها السابقة، بالإضافة إلى اليابان والصين وروسيا والولايات الأمريكية المتحدة، لم تصل بقية دول العالم ومن بينها دول العالم العربي من نسج علاقات اقتصادية وسياسية ودبلوماسية مهمة، وفي المقابل قامت بعض القوى الصاعدة كتركيا وإيران والهند ودول أمريكا اللاتينية من نسج علاقات جديدة وجيدة مع دول إفريقية عدة، وخاصة مع تزايد الاكتشافات من المواد البترولية والخام وارتفاع نسب الطلب عليها دوليا وفي الأسواق العالمية.

بقي العالم العربي بعيدا نسبيا عن نسج علاقات جيدة وقوية مع إفريقيا باستثناء بعض المحاولات المتواضعة لدول كالإمارات وليبيا والكويت والمغرب ومصر، بالنظر إلى عوامل عدة مرتبطة بطبيعة الاقتصاد الذي يعرف مشاكل وتحديات بهذه الدول وخاصة مصر والمغرب والذي لم يسمح لها بالاستثمارات الضخمة في دول إفريقيا، ومن جهة أخرى بسبب الأوضاع السياسية الغير مستقرة بالدول الإفريقية والتي تشهد انقلابات عسكرية وانقسامات داخل الدولة أو حروب أهلية بشكل كبير ومستمر، وهو ما يجعل من المستثمرين والدول تخاف من المجازفة باستثمارات ضخمة بهذه الدول، حيث تبقى الدول المستقرة هي البيئة الأنسب للدول المستثمرة ولرجال الأعمال.

ولعل ما دفع المغرب إلى أن يفكر في خوض غمار التبادلات الدبلوماسية وأيضاً الاقتصادية، هو رغبته في نهج سياسة جديدة تهتم بالتركيز على علاقة جنوب/جنوب، وخاصة مع وجود روابط وعلاقات تاريخية أساسها جغرافي وأحيانا عرقي وديني.

ويشترك المغرب مع إفريقيا في العديد من القواسم المشتركة، كالدين والطبيعة الاقتصادية والبشرية والطبيعية والحضارة، وهو ما يجعل من سياسة التعاون بين الجانبين أمرا ملحا ويخدم مصلحة الطرفين.

غير أن المتتبع للعلاقات المغربية/الإفريقية يلاحظ كيف أن التبادلات التجارية والعلاقات الدبلوماسية لا ترق إلى مستوى العلاقات الإفريقية المغربية التي يجب أن تكون عليها بالنظر إلى انتمائها لنفس المنطقة، ونجد أنها لازالت متواضعة جدا وأغلبها يقتصر على الدول الفرنكوفونية أو التي كانت خاضعة للاحتلال الفرنسي والبريطاني. كما أن استثمارات المغرب في إفريقيا ضعيفة جدا مقارنة مع استثماراتها في جهات أخرى بالعالم. وفي حال توفّق المغرب في نسج علاقات اقتصادية وسياسية مهمة فإنه سيشكل قوة حقيقية داخل القارة الإفريقية. كما سيلعب الإقلاع الاقتصادي دورا هاما من أجل تدوير حالة الجمود التي تسيطر على علاقات المغرب بدول إفريقيا منذ زمن لاعتبارات سياسية بالدرجة الأولى.

إن إحياء البعد الإفريقي كأحد أهم مكونات الهوية المغربية بعيدا عن الحسابات السياسية أصبح ضرورة ملحة، وخصوصا في ظل تزايد الحاجة لتنمية حقيقية بالقارة السمراء، وفي ظل تزايد مخاطر الإرهاب والحركات المتطرفة التي انتشرت بشكل مقلق بالعديد من الدول الإفريقية.

وتعود علاقة المغرب الروحية والدينية مع إفريقيا إلى قرون، فرغم قربيه من أوروبا وتميزه بتمازج الهوية الأمازيغية والأندلسية والعربية، إلا أن الهوية الإفريقية حاضرة دائما. حيث تضل القارة الإفريقية الفضاء الطبيعي الذي يحدد الطبيعة الجغرافية للمغرب.

لقد ظل البعد الديني الروحي حاضرا في العلاقات المغربية/الإفريقية، بمساندة امتداد تأثير العديد من الطرق الصوفية التي انتشرت فروعا بالعديد من الدول الإفريقية، وخاصة القادرية والنيجانية، بالإضافة إلى انتشار المذهب المالكي الذي يتبناه المغرب. وعلى هذا الأساس تم بالمغرب تكوين العديد من الأئمة الأفارقة وترميم وإصلاح عدد من المساجد والمدارس. كما تم تقديم منح لطلبة قادمين من دول إفريقية مختلفة قصد متابعة تكوينهم في مختلف الجامعات المغربية بما فيها الأكاديميات العسكرية، بالإضافة إلى أنه جرت العادة على توجيه دعوات دائمة للعلماء والفقهاء الأفارقة للحضور والمشاركة في الدروس الدينية.

وارتكز المغرب على هذا النفوذ والحظوة الدينية عند الأفارقة وأصبح يعتمد عليها في تحسين علاقاته الدبلوماسية مع العديد من الدول. وبسبب أهمية الدبلوماسية الروحية الموازية ودورها في الحفاظ على استمرارية العلاقات بين المغرب وإفريقيا، فإن المنظومة الدينية والمجالس العلمية ورابطة العلماء ووزارة الأوقاف والأحزاب والجمعيات وكل مؤسسات المجتمع المدني مطلوب منها العمل أكثر بالموازاة مع عمل الجهات الرسمية في هذا الإطار، وخاصة وأن هناك منافسة مغاربية على النفوذ الديني والروحي في إفريقيا.

والهدف يبقى هو العودة إلى تعميق العلاقات أو العلاقات الطبيعية التي سادت بين المغرب والدول الإفريقية منذ قرون خلت. والتي هي بالأساس علاقات شعوب وحضارة وأفراد ينتمون لنفس الأرض ويتشاركون نفس الطبيعة والهوية والعرق.

إكرام عدنني، بي بي سي، 12 أبريل / نيسان 2016م

Document 2 :

هل تراجع قوتنا الناعمة؟

من يتابع النقاشات الدائرة الآن في بعض وسائل التواصل الاجتماعي، سوف يسمع تساؤلات هامة حينما وسافرة أحيانا بشأن قوة مصر الناعمة، وهل هناك ما أو من يهددها، وإذا كان الأمر كذلك، فكيف يمكن الحفاظ عليها وتمييتها وتطويرها بحيث نحافظ عليها؟

المؤكد أن الأزمنة والأحوال تتغير وتبدل، ولا يوجد شيء دائم أبدا، لكن ورغم تبدل وتغير الكثير من الظروف والعوامل، إلا أن مصر حافظت على جزء كبير من قوتها الناعمة.

صحيح أن مصر تعاني ظروفًا صعبة اقتصادية واجتماعية كثيرة منذ عقود، لكن ما ميزها أن قوتها الناعمة ورغم أنها تأثرت بعوامل كثيرة، إلا أنها ظلت قوية ومؤثرة و متماسكة حتى لو كانت قد تراجعت قليلا. يرى البعض أن قوة مصر الناعمة كانت في أوج قمتها في الفترة الليبرالية أي منذ قيام ثورة ١٩١٩ وحتى ثورة ٢٣ يوليو ١٩٥٢ حيث التعددية السياسية والحريات غير المسبوقه والأفكار المتنوعة التي أنجبت رموز مصر الكبار

في الثقافة والفكر والأدب والموسيقى مثل عباس محمود العقاد وتوفيق الحكيم ولويس عوض وزكى نجيب محمود ونجيب محفوظ، وسيد درويش وأم كلثوم وعبدالهواب ونهضة مصر الفنية والصحفية. ويرى البعض الآخر أن قوة مصر الناعمة بلغت أوجها بعد ثورة ١٩٥٢ بالحصول على الاستقلال وتحولها إلى قوة قائمة في محيطها العربي والإفريقي، بل وعلى مستوى حركة عدم الانحياز والعالم الثالث. يقول هؤلاء إن مصر في حقبة الخمسينيات والستينيات والسبعينيات كانت قبة العرب والأفارقة والعديد من شعوب العالم الإسلامي والعالم الثالث على مستويات مختلفة سياسية وثقافية وفنية خصوصا الدول الساعية إلى الاستقلال من الاستعمار.

بالطبع فإن مصر تملك العديد من المقدمات التي تجعلها تتمتع بقوة ناعمة في محيطها وإقليمها. لكن ما ننسأه كثيرا أن هناك دولا أخرى في المنطقة تسعى دائما ليكون لها قوة ناعمة وهذا حقها الطبيعي. في العقود الماضية وربما حتى مطلع الألفية كانت مصر تكاد تكون متفردة في قيادتها وزعامتها وبالتالي قوتها الناعمة، لأن الآخرين كانوا غائبين تقريبا، لكن الأحوال لا تثبت على حال، والدول الأخرى استقلت واستقرت وتقدمت وصار لها شأن.

حتى الآن وحينما يتعادل منتخبنا القومي مع فريق من الفرق الإفريقية الصغيرة في المساحة والسكان، يستغرب بعضنا ويسأل: كيف حدث ذلك، لقد كنا نفوز عليهم بفارق ضخم من الأهداف؟

هذا البعض يريد أن يجمد عقارب الزمن عند لحظة معينة، وكأن هذا البلد الآخر لم يتغير ولم يتطور. نفس الأمر يحدث حينما يتعلق ببعض الدول العربية ونقول دائما: لقد كنا نعلمهم ونقدم لبعضهم المساعدة! نعم هذا صحيح، لكن سنة الحياة أنها تتطور وغالبية البلدان العربية رزقها الله بثروات ضخمة وأرسلت العديد من أبنائها للدراسة في الخارج وصارت اقتصاداتها تتنافس عالميا والدخل الفردي السنوي لسكانها هو بين الأعلى عالميا. إذا القوة الناعمة ليست حالة ثابتة جامدة، بل هي نتيجة لتشابك وتراكم عوامل كثيرة، أو من تنطبق عليه هذه الشروط الموضوعية يحوز هذه القوة الناعمة والعكس صحيح.

على سبيل المثال فهناك دول ذات حضارات تاريخية عظيمة، لكن تأثيرها حاليا ضعيف أو متراجع أو بين بين، ولا أريد أن أذكر دولا معينة، ولكن أدعوكم لتأمل الحضارات القديمة، وكيف تراجع تأثيرها، بل إن دولة أوروبية كانت ذات حضارة عظيمة، تراجع دورها كثيرا، وكادت تعلن إفلاسها لولا أن هبت الدول الأغنى في القارة خصوصا ألمانيا لإنقاذها.

السؤال مرة أخرى: هل المال فقط يشتري القوة الناعمة والتأثير؟ الإجابة هي لا. المال مهم جدا ومؤثر ويساهم في القوة الناعمة، لكنه ليس هو العامل الحاسم في هذا الأمر، والدليل أن هناك دولا غنية جدا، ولديها ثروات وموارد

ضخمة، لكنها بلا تأثير، بل تعاني من المشكلات والانقسامات التي تهدد وجودها ذاته.
السؤال الثاني: هل فقدت مصر قوتها الناعمة كما يروج البعض؟

الإجابة هي لا نافية وقاطعة، لكن من المهم أن نناقش الطريقة التي تجعلنا نُعظم قوتنا الناعمة، ونعيد لها التآلق والبريق.

عماد الدين حسين، بوابة الشروق، 23 يناير/ كانون الثاني 2023م

Document 3 :

Soft power (puissance douce)

Défini par le géo-politologue américain Joseph Nye en 1990 comme « l'habileté à séduire et à attirer » (Nye, 1990), le concept de soft power met en perspective la notion de puissance dans un cadre non conventionnel. À l'intérieur des relations interétatiques, la tradition géopolitique distingue deux types de relations entre les nations. Les premières reposent sur la puissance traditionnelle, c'est-à-dire sur un rapport symétrique de rivalité et de négociation (hard power ou « puissance dure »). [Dans l'économie géopolitique traditionnelle, la guerre mesure les forces, quant à la diplomatie, elle cherche les compromis, les accords. Enfin l'économie et le commerce entre nations supposent à leur tour l'échange. Les secondes relations interétatiques reposent sur l'influence (soft power). Elles relèvent donc d'une relation asymétrique entre un influencé et un influant, lequel, par son prestige, par les liens qu'il a créés hors de ses frontières avec les élites et les populations étrangères, par l'attraction de son modèle culturel ou politique, par les préjugés favorables dont il jouit, a la capacité d'influencer les autres nations, d'obtenir, par la cooptation, des résultats stratégiques en sa faveur, de définir l'agenda politique à l'international. Au sein des relations internationales, obtenir à un premier niveau la neutralité de gouvernements initialement défavorables à sa cause n'est pas négligeable. Désarmer l'hostilité d'autrui, d'autres nations, revêt une importance stratégique. À un stade supérieur, la stratégie d'influence se met en branle afin d'obtenir le contrôle de zones et de réseaux pour susciter des comportements favorables. À ce niveau, le commerce devient possible, ainsi que l'obtention de soutiens politiques dans les organisations internationales. Ce genre de relations privilégiées permet de se créer des alliés et donc un soutien multilatéral aux causes défendues par la nation influente. Au dernier stade, lorsque les méthodes de persuasion et de séduction visent à produire un mimétisme total, une adhésion absolue, les valeurs de la nation influente et sa vision du monde sont partagées par l'Autre, qui en vient à se comporter selon son modèle]. Le consentement de « l'influencé » ne s'explique ni par la menace ni par une quelconque récompense explicite. La stratégie est indirecte, bien que pouvant être délibérée.

Nashidil Rouiaï, septembre 2018.

<https://geoconfluences.ens-lyon.fr/glossaire/soft-power>

Document 4 :

السعودية تغزو العالم

صورة للدوري السعودي لكرة القدم مقتطف من قناة ستيب سبورت

LVA – ITALIEN

Ce sujet comporte les 5 documents suivants :

- 1 - Interview alla sociologa della famiglia Chiara Saraceno, HuffPost (articolo)
- 2 - Prosegue il calo delle nascite, Rapporto Istat (saggio)
- 3 - Censis, Rapporto annuale sulla situazione sociale del Paese 2023 (saggio)
- 4 - Principali indicatori di natalità e fecondità, Istat (grafico)
- 5 - Pourquoi la natalité italienne est en berne, François Lenglet, rtl.fr (articolo)

I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

Quali sono gli elementi che contribuiscono a definire la situazione demografica dell'Italia di oggi?

II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 500 mots (+ ou - 10%), en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant son opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde italoophone.

Partendo dai documenti come dalle vostre conoscenze in merito, quali possono essere secondo voi le linee evolutive della famiglia italiana, tanto sul piano sociale che politico e culturale?

III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN ITALIEN (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte indiquée entre crochets, de « Avec 1,3 enfant... » à « ... dans les publicités ».

Document 1

Intervista alla sociologa della famiglia Chiara Saraceno: "Il calo delle nascite non è solo a causa di uomini meno collaborativi, è un problema di politiche"

Linda Varlese, HuffPost Italia 2023

"Gli uomini italiani sono i meno collaborativi in Europa sul piano domestico? Il ministro Roccella¹ (attuale ministro per la famiglia, la natalità e le pari opportunità del governo) in parte ha ragione, ma non è solo questo a far calare la natalità. Il problema non è solo culturale, ma di politiche della famiglia che vanno riviste, perché devono aiutare il cambiamento e non essere informate da un modello di genere ancora vecchiotto che vede i ruoli ancora rigidamente separati e distinti". Con la Professoressa Saraceno abbiamo cercato di capire se è vero quanto sostenuto dal ministro Roccella che la scarsa collaborazione degli italiani (maschi) in casa sia alla base del brusco calo delle nascite registrato nel nostro Paese e come si possa fare un passo avanti per cambiare le cose. "Vorrei capire bene cosa succede in Grecia o nell'est europeo, ma sicuramente all'interno della Vecchia Europa, diciamo così, i dati sull'uso del tempo mostrano che gli uomini italiani sono se non i meno collaborativi, tra i meno collaborativi. Naturalmente con grandi differenze per livello di istruzione, età e anche area geografica, però sostanzialmente è così. In media collaborano di meno.

Perché?

Perché l'Italia è un Paese in cui i modelli di genere sono ancora piuttosto rigidi. Non a caso molti di noi dicono che bisogna lavorare molto sugli stereotipi. Quando sentiamo di uomini che collaborano in casa, parliamo ancora di "aiuto", "dare una mano". Ho sentito anche dei padri, anche se tra i giovani le cose stanno cambiando, dire "faccio il baby sitter a mio figlio", invece di dire "faccio il padre". Come se fosse una cosa non dovuta.²

Questo può essere legato alle vecchie generazioni? Si può sperare che le nuove generazioni stiano prendendo un'altra piega?

Se noi guardiamo gli ultimi dati sull'uso del tempo o sugli stereotipi di genere pubblicati dall'Istat, vediamo che sicuramente ci sono delle differenze per età, livello di istruzione e anche territoriali. Ma anche tra i più istruiti, tra i più giovani e fra quelli che vivono al Nord... non siamo di certo in Svezia! Anche in questi casi si vedono ancora un po' di resistenze: siamo tutti in favore dell'uguaglianza, ma poi l'uguaglianza nel migliore dei casi vuol dire che anche la donna può lavorare e non che l'uomo debba cambiare il suo atteggiamento. E' palese che sono le mamme che riducono il proprio impegno lavorativo; i padri, anche quando sono più presenti, più spesso riducono il tempo libero, ad esempio.

Per arrivare davvero a una parità da questo punto di vista deve esserci un cambiamento culturale?

¹ Eugenia Roccella, attuale ministro in carica per la famiglia, la natalità e le pari opportunità.

In parte sì, sicuramente. Poi ci vogliono anche delle politiche in questa direzione e qui il ministro Roccella dovrebbe assumersi le sue responsabilità. Se il congedo di paternità riguarda solo dieci giorni, è necessaria una riforma politica oltre che culturale.

In Spagna, che ha più o meno il nostro livello culturale, senza prendere in considerazione la mitica Svezia, il congedo parentale è davvero paritario oramai ed è anche pagato. Invece i padri in Italia hanno soltanto dieci giorni di congedo e poi anche il congedo genitoriale è pagato solo al 30% e solo i primi 6 mesi: è difficile che un uomo lo prenda, visto che il più delle volte lui guadagna più di lei. Le politiche possono aiutare il cambiamento culturale. Se invece le politiche sono loro stesse informate da un modello di genere ancora vecchiotto, allora non aiuta. Ma il cambiamento culturale riguarda anche gli imprenditori, i datori di lavoro. Conosco padri che pur avendo diritto a prendere il congedo genitoriale, non solo rinunciano perché è pagato niente, ma anche perché, pur di non apparire come dei lavativi, preferiscono prendere ferie. C'è una sottile squalifica per un uomo che si fa carico della sua parte di dovere genitoriale, ma anche del piacere di crescere un bambino piccolo.

testo adattato

Document 2

Prosegue il calo delle nascite Report 2023 ISTAT (Istituto nazionale di statistica)

Anche nel 2022 si osserva un nuovo superamento al ribasso del record di denatalità. Le nascite tra la popolazione residente sono 393.333 nel 2022, 6.916 in meno rispetto al 2021 (-1,7%). Dal 2008, anno in cui il numero dei nati vivi ha registrato il più alto valore dall'inizio degli anni Duemila, i nati residenti in Italia sono sistematicamente diminuiti. In termini assoluti, la riduzione medio-annua ammonta a circa 13mila unità, quella relativa al 2,7%. Rispetto al 2008, oggi si rilevano oltre 183mila nascite in meno (-31,8%).

Il calo delle nascite è in parte causato dai mutamenti strutturali della popolazione femminile in età feconda, convenzionalmente fissata tra 15 e 49 anni. In questa fascia di popolazione le donne sono infatti meno numerose di un tempo. Quelle nate negli anni del *baby-boom* (dalla seconda metà degli anni Sessanta alla prima metà dei Settanta) sono quasi tutte uscite dalla fase riproduttiva mentre quelle che oggi ancora vi si trovano scontano l'effetto del cosiddetto *baby-bust*, ovvero la fase di continua riduzione della fecondità del ventennio 1976-1995 che ha portato al minimo storico di 1,19 figli per donna nel 1995.

Negli ultimi anni si è inoltre attenuato l'effetto positivo sulle nascite determinato dalla popolazione straniera, esercitato a partire dai primi anni Duemila. In quegli anni le donne straniere realizzavano i loro progetti riproduttivi contribuendo in modo importante all'aumento delle nascite e della fecondità di periodo. Tale apporto negli ultimi dieci anni tende a perdere di efficacia, mentre aumenta la presenza straniera (oggi pari

all'8,6% della popolazione residente totale, contro il 7,6% del 2012) e maturano i processi di integrazione e di adeguamento agli stili di vita del Paese di accoglienza.

La diminuzione dei nati è comunque attribuibile per la quasi totalità al calo delle nascite da coppie di genitori entrambi italiani (311.117 nel 2022, quasi 169mila in meno rispetto al 2008). A diminuire sono poi soprattutto le nascite all'interno del matrimonio, pari a 230.016, circa 10mila in meno rispetto al 2021 e 233mila in meno nel confronto con il 2008 (-50,3%). Può dirsi, di fatto, conclusa quella fase positiva che nel primo decennio degli anni Duemila vedeva le donne italiane recuperare le nascite rinviate dagli anni Novanta.

La denatalità prosegue anche nel 2023; secondo i primi dati provvisori riferiti a gennaio-giugno, le nascite sono diminuite, rispetto allo stesso periodo del 2022, di circa 3.500 unità (-1,9%). 391

testo adattato

Document 3

I sonnambuli: ciechi dinanzi ai presagi

Rapporto Censis (1) 2023 sulla situazione sociale del Paese

Alcuni processi economici e sociali largamente prevedibili nei loro effetti sembrano rimossi dall'agenda collettiva del Paese, o sono comunque sottovalutati. Benché il loro impatto sarà dirompente per la tenuta del sistema, l'insipienza di fronte ai cupi presagi si traduce in una colpevole irrisolutezza. La società italiana sembra affetta da sonnambulismo, precipitata in un sonno profondo del calcolo raziocinante che servirebbe per affrontare dinamiche strutturali dagli esiti funesti. Nel 2050 l'Italia avrà perso complessivamente 4,5 milioni di residenti (come se le due più grandi città, Roma e Milano insieme, scomparissero). La flessione demografica sarà il risultato di una diminuzione di 9,1 milioni di persone con meno di 65 anni (in particolare, -3,7 milioni con meno di 35 anni) e di un contestuale aumento di 4,6 milioni di persone con 65 anni e oltre (in particolare, +1,6 milioni con 85 anni e oltre). Si stimano quasi 8 milioni di persone in età attiva in meno nel 2050: una scarsità di lavoratori che avrà un impatto inevitabile sul sistema produttivo e sulla nostra capacità di generare valore. Ma il sonnambulismo non è imputabile solo alle classi dirigenti: è un fenomeno diffuso nella «maggioranza silenziosa» degli italiani. Resi più fragili dal disarmo identitario e politico, al punto che il 56,0% (il 61,4% tra i giovani) è convinto di contare poco nella società. Feriti da un profondo senso di impotenza, se il 60,8% (il 65,3% tra i giovani) prova una grande insicurezza a causa dei tanti rischi inattesi. Delusi dalla globalizzazione, che per il 69,3% ha portato all'Italia più danni che benefici. E rassegnati, se l'80,1% (l'84,1% tra i giovani) è convinto che l'Italia sia irrimediabilmente in declino.

(1) La Fondazione Censis è un autorevole istituto italiano di ricerca in campo economico e sociale esistente sin dagli anni Sessanta.

testo adattato

Document 4

Grafico indicatori natalità e fecondità in Italia Istat

PRINCIPALI INDICATORI DI NATALITÀ E FECONDITÀ. Anni 2008, 2010, 2012, 2014 e 2016-2022

	2008	2010	2012	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nati	576.659	561.944	534.186	502.596	473.438	458.151	439.747	420.084	404.892	400.249	393.333
Tasso di natalità	9,7	9,4	8,9	8,3	7,9	7,6	7,3	7,0	6,8	6,8	6,7
Nati del primo ordine % (s)	49,4	49,0	49,3	48,7	48,2	46,9	46,6	47,7	47,5	46,6	48,9
Nati da almeno un genitore straniero (%)	16,8	18,8	20,2	20,8	21,3	21,7	22,0	22,0	21,8	21,5	20,9
Nati da genitori entrambi stranieri (%)	12,6	13,9	15,0	14,9	14,7	14,8	14,9	15,0	14,8	14,2	13,5
Nati da genitori entrambi italiani (%)	83,2	81,2	79,8	79,2	78,7	78,3	78,0	78,0	78,2	78,5	79,1
Nati fuori dal matrimonio (%)	19,7	22,0	24,8	27,6	29,9	31,0	32,3	33,4	35,8	39,9	41,5
Tasso di fecondità totale	1,44	1,44	1,42	1,38	1,36	1,34	1,31	1,27	1,24	1,25	1,24 (s)
Tasso di fecondità donne italiane	1,33	1,33	1,31	1,29	1,27	1,25	1,22	1,18	1,17	1,18	1,18 (s)
Tasso di fecondità donne straniere	2,53	2,31	2,18	2,06	2,04	2,06	2,03	1,99	1,89	1,87	1,87 (s)
Età media al parto madri	31,0	31,2	31,3	31,5	31,8	31,9	32,0	32,1	32,2	32,4	32,4 (s)
Età media al parto madri italiane	31,6	31,8	32,0	32,1	32,3	32,5	32,5	32,6	32,7	32,8	32,9 (s)
Età media al parto madri straniere	27,5	28,0	28,3	28,6	28,8	28,9	29,0	29,1	29,3	29,7	29,6 (s)

(s) stima

Document 5

Pourquoi la natalité italienne est en berne François Lenglet, rtl.fr

Il y a eu l'année dernière 393.000 naissances en Italie, c'est le chiffre le plus bas depuis la fondation de la République transalpine, en 1861. Et c'est un nombre qui diminue chaque année, alors que les décès, eux, sont deux fois plus nombreux. Le pays a perdu 200.000 habitants en 2021 et 400.000 en 2020, année du Covid.

L'immigration ne compense pas ce déclin démographique car, en plus du solde naturel négatif, quelque 150.000 personnes quittent chaque année le pays pour aller vivre à l'étranger. Des jeunes en particulier. Plus on descend dans le sud du pays, plus l'émigration est forte. Au Nord, la population n'a que peu baissé. Alors que dans le Sud et dans les îles, Sardaigne et surtout Sicile, le nombre d'habitants a diminué de 3 à 4% sur dix ans.

Le pays se vide d'actifs, en proportion plus diplômés que la population générale. À ce rythme, en 2050, l'Italie comptera un actif pour un retraité.

[Avec 1,3 enfant par femme, les Italiens ont l'un des indices de fécondité les plus bas au monde. Difficulté à concilier maternité et vie professionnelle, faible nombre de places de crèche, tout cela joue. Sans compter la situation économique. Depuis 20 ans, le PIB du pays n'a progressé que de 4% au total, là encore avec une forte différence entre le Nord, qui mène sa barque, et tout ce qui est en dessous de Rome, qui s'effondre. Krach démographique et krach économique se conjuguent. Et à cela s'ajoute la dette. Je constate que les pays les plus vieux sont aussi les plus endettés. Soit l'endettement dissuade en effet les ménages de procréer, parce qu'ils s'inquiètent du futur. Soit un pays qui n'a plus d'horizon faute de jeunes est plus enclin à vivre à crédit parce qu'il est indifférent à l'avenir.

Tout cela n'est pas sans conséquence sur la vie politique. L'extrême-droite, au pouvoir, n'a de cesse que de rappeler le passé glorieux du pays, c'est le propre d'un pays en déclin. Il est hostile aux nouvelles technologies. Pas plus tard que la semaine dernière, le gouvernement a interdit l'intelligence artificielle. Auparavant, il avait fait voter une loi qui punit de 100.000 euros d'amende l'usage de mots anglais dans les publicités.] Refus de la nouveauté, repli identitaire, croissance zéro, déclin démographique, l'Italie est en train de sombrer.

testo adattato

LVA - PORTUGAIS

Ce sujet comporte les 5 documents suivants :

Document 1 – Trecho do romance da escritora portuguesa Lídia Jorge, *A Costa dos Murmúrios*, Lisboa, Dom Quixote, 1988 [sobre a guerra colonial, Moçambique].

Document 2 – «Estátua de padre Vieira, ‘imperador da língua portuguesa’, vandalizada em Lisboa», *Jornal das Lages*, rubrica Cultura, por José Venâncio de Resende, 13 de Junho de 2020.

Document 3 – « Le Portugal déboulonne ses statues (en douceur) », *Jeune Afrique*, 18 juin 2022, par Nicolas Michel.

Documents 4 et 5 – documents iconographiques

A. Um soldado português vigia a aldeia de Carmona, no norte de Angola, em novembro de 1963. © AP/SIPA

B. *Falling Thrones* de Márcio Carvalho (2019), © Márcio Carvalho.

I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

Question :

A palavra « guerra » percorre o conjunto de documentos. Como?

II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 500 mots (+ ou - 10%) en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant votre opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde lusophone.

Question :

A história colonial e o passado são hoje questionados. Que papel podem ter as artes, o ensino e a educação nas revisitações actuais?

III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN PORTUGAIS (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochet : [de Tirées de la série Falling Thrones ... à ... partie de leur biographie.]

Documento 1 : Trecho do romance da escritora portuguesa Lídia Jorge, *A Costa dos Murmúrios*, Lisboa, Dom Quixote, 1988 [sobre a guerra colonial, Moçambique]

Percebia também que ninguém falava em guerra com seriedade.

O que havia ao Norte era uma revolta e a resposta que se dava era uma contra-revolta. Ou menos do que isso – o que havia era banditismo, e a repressão do banditismo chamava-se contra-subversão. Não guerra. Por isso mesmo, cada operação se chamava uma guerra, cada acção dessa operação era outra guerra, e do mesmo modo se entendia, em terra livre, o posto médico, a manutenção, a gerência duma messe, como várias guerras. As próprias mulheres ficavam com sua guerra, que era a gravidez, a amamentação, algum pequeno emprego pelas horas da fresca. Uma loja de indiano e de chinês era uma guerra. “Como vai aqui a sua guerra?” – já tinha o noivo perguntado a um paquistanês que vendia pilhas eléctricas de mistura com galochas e canela. A meio do passeio que se fazia pelo porto, Forza Leal ainda disse – “Aqui a Helena é muito caseira. A sua mulher, ó Luís, é que lhe pode ir lá ajudar a passar a guerra...”

A desvalorização da palavra correspondia a uma atitude mental extremamente sábia e de intenso disfarce. Porque um navio enorme, naquela tarde da Marisqueira, estava engolindo uma fila interminável de soldados verdes, que partiam em direcção ao Norte, e que desacostou do cais sem um gemido, sem um apito, e se fez ao largo com a serenidade dum pedaço de gelo que se desprende e vai, foi o Luís quem disse – “Lá vão eles para a nossa guerra!” Aí, ainda eu pensei que a palavra pudesse ter sido momentaneamente sustida no seu sentido inicial, uma vez que os soldados não tinham ninguém que se despedisse deles naquele cais aberto cheio de madeira lingada, e no entanto, muitos tinham tirado lenços brancos e acenavam ao porto e à terra que deixavam. Viam-se os braços dos soldados verdes acenando. Alguns tinham tirado os barretes castanhos e também acenavam com eles, enquanto o navio largava sem sussurro, dava uma volta e começava a diminuir intensamente. Os lenços cada vez mais pequenos acenando, desfraldados diante de ninguém e de nada, lembravam-me a partida de todas as vidas desprendendo-se do seu último cais, sem hipótese de regresso, a caminho do absurdo do fim. Não era aquele um sentimento de guerra?

Documento 2 : «Estátua de padre Vieira, ‘imperador da língua portuguesa’, vandalizada em Lisboa», *Jornal das Lages*, rubrica Cultura, por José Venâncio de Resende, 13 de Junho de 2020

Definido pelo poeta Fernando Pessoa «Imperador da língua portuguesa», considerado por alguns como «escravagista seletivo» ou apologista da escravatura, o jesuíta português padre António Vieira tornou-se uma das vítimas do movimento global – espécie de ajuste de contas com os símbolos do colonialismo e do escravagismo – que surgiu na esteira dos protestos antirracistas desencadeados pela morte do afro-americano de 46 anos, George Floyd, em 25 de maio, em Minneapolis, nos Estados Unidos. O movimento ficou conhecido como «Não consigo respirar».

A estátua de Vieira com três crianças índias, no Largo Trindade Coelho, ao lado da Santa Casa de Misericórdia e da Igreja de São Roque, em Lisboa, onde ele pregava, foi vandalizada com a palavra «descoloniza» escrita em tinta vermelha. O monumento representa Vieira em missão numa aldeia indígena. A Câmara Municipal de Lisboa já providenciou a limpeza da estátua.

Missionário, diplomata e grande escritor, Vieira viveu há 400 anos e foi ousado para o seu tempo. Suas peças de oratória «muitas vezes contrariavam o pensamento da época», diz o historiador José Eduardo Franco, em entrevista à TVI portuguesa, «é espantoso que tomem Vieira como racista e como símbolo do racismo contemporâneo».

«Se lermos as obras de Vieira, encontramos textos que são profundamente antirracistas», acrescenta Franco que coordenou a publicação de toda a obra do jesuíta. «Eu recordo um texto, que aconselhava que fosse lido, que é o Sermão 20 do Rosário. Alguns desses temas que ele pregou causaram tanto impacto que os senhores do poder do tempo o ameaçaram de morte e, por vezes, ele teve mesmo que fugir das tentativas de assassinato. Ele realmente foi uma pessoa de coragem extraordinária na crítica às condições laborais dos escravos». Franco lembra, ainda, que o padre Antônio Vieira era movido por um projeto de um mundo muito melhor. «Ele idealizou ao mesmo tempo a construção de um mundo novo, um mundo melhor onde todos tivessem lugar». [...] Franco reconhece que Vieira é passível de críticas esclarecidas pelos sermões que pregava: «apesar de ele idealizar nos seus textos uma sociedade sem escravatura, ele acaba por considerar que a escravatura era um mal menor, um mal necessário naquele tempo, mas que desejavelmente deveria ser ultrapassado. Os aspectos menos positivos, devemos reconhecê-los, criticá-los, mas não devemos deitar fora a água suja e o bebê ao mesmo tempo».

Em Portugal, o padre Vieira é estudo obrigatório nas aulas de português no 11º ano, por isso é conhecido pelos alunos. «Ensino o padre Vieira como um grande escritor, um grande orador, um mestre da língua portuguesa», diz a professora Margarida Pacheco de Amorim, «um autor que está nas bocas do mundo e que deixou centenas de sermões com críticas sociais de forte impacto tanto no século XVII como hoje».

Há uma semana, os protestos contra a violência policial e o racismo nos Estados Unidos atravessaram o Oceano Atlântico. Na capital britânica, milhares de pessoas saíram às ruas e estátuas de figuras associadas à escravatura (colonizadores, traficantes e donos de escravos) começaram a ser vandalizadas. No mesmo domingo, manifestantes derrubaram a estátua de Edward Colston, um comerciante de escravos do século XVII, e a atiraram às águas do porto de Bristol. O monumento foi recuperado pelas autoridades locais para que possa ser colocado num museu. Os movimentos antirracistas pretendem acabar com as injustiças raciais que as minorias enfrentam também na Europa. Na Bélgica, a estátua do rei Leopoldo II também foi vandalizada. Muitas estátuas estão sendo retiradas, outras policiadas e mesmo protegidas dos atos de vandalismo. A estátua do escravagista Robert Milligan (que tinha 526 escravos quando morreu em 1809) foi retirada pelas próprias autoridades da frente do Museu de Londres, atendendo a uma petição popular. Já a estátua do fundador do escotismo Robert Baden-Powell, em Poole, no sul da Inglaterra, será temporariamente removida após ter sido identificada como potencial alvo de militantes antirracistas. Críticos condenam as suas opiniões racistas, homofóbicas e de simpatia pelo regime nazista.

De volta aos Estados Unidos, estátuas do descobridor Cristóvão Colombo foram vandalizadas em várias cidades. Ele é apontado por muitos como um dos responsáveis pelo genocídio dos povos indígenas e também por ter defendido a escravidão. Em Boston, foi decapitada a estátua do navegador que ficava em um pedestal no parque Cristóvão Colombo, centro da cidade.

Ora a polêmica das estátuas chegou ao mundo político. Em Washington, Nancy Pelosi, pediu que fossem retiradas do capitólio as 11 estátuas de figuras dos confederados (seis estados agrários e escravagistas do Sul dos Estados Unidos que se

uniram em 1861 contra o abolicionista Abraham Lincoln). Entre as estátuas estão as de Jefferson Davis, o primeiro presidente confederado, e de Alexander Stephens (vice-presidente confederado e governador da Geórgia), que cometeram traição contra os EUA, segundo Pelosi. [...]

Em outros países, como Holanda, República Checa, Nova Zelândia e África do Sul, figuras históricas polêmicas enfrentam a reprovação de ativistas do século XXI. No Brasil, aparece nas redes sociais um movimento pela derrubada da estátua do bandeirante Borba Gato, situada no bairro de Santo Amaro, em São Paulo, diz o jornalista e escritor Laurentino Gomes. «Sou contra. Estátuas, prédios, palácios, museus e outros monumentos são parte do patrimônio histórico. Devem ser preservados, entre outras razões, como objetos de reflexão sobre a história do Brasil. Genro de Fernão Dias Paes Leme, Manuel de Borba Gato fez fama e fortuna na segunda metade do século XVIII percorrendo os sertões brasileiros à procura de indígenas para escravizar. Era também um fugitivo da lei e contrabandista de ouro». A estátua tem dez metros de altura e vinte toneladas de peso. Segundo Laurentino Gomes, «é feia que dói. Ainda assim, deve lá ficar. Mas, ao passar por ela, as pessoas precisam saber quem foi o personagem e como foi parar no panteão dos heróis nacionais».

Com as redes sociais, protestos multiplicam-se por todo o mundo numa velocidade sem precedentes, resultando muitas vezes em confrontos e violência.

Document 3 - « Le Portugal déboulonne ses statues (en douceur) », *Jeune Afrique*, 18 juin 2022, par Nicolas Michel (texte adapté)

« Europa Oxalá » bouscule le pays

L'artiste d'origine angolaise Márcio Carvalho présente son travail dans son atelier de Lisbonne. Il y a dans ses dessins une gravité mêlée d'humour et un peu de provocation, dans un pays qui se gargarise toujours de son passé, de ses explorateurs et de ses « découvertes ». C'est pourquoi le commissaire d'exposition António Pinto Ribeiro a choisi deux dessins de Carvalho pour figurer dans « Europa Oxalá ».

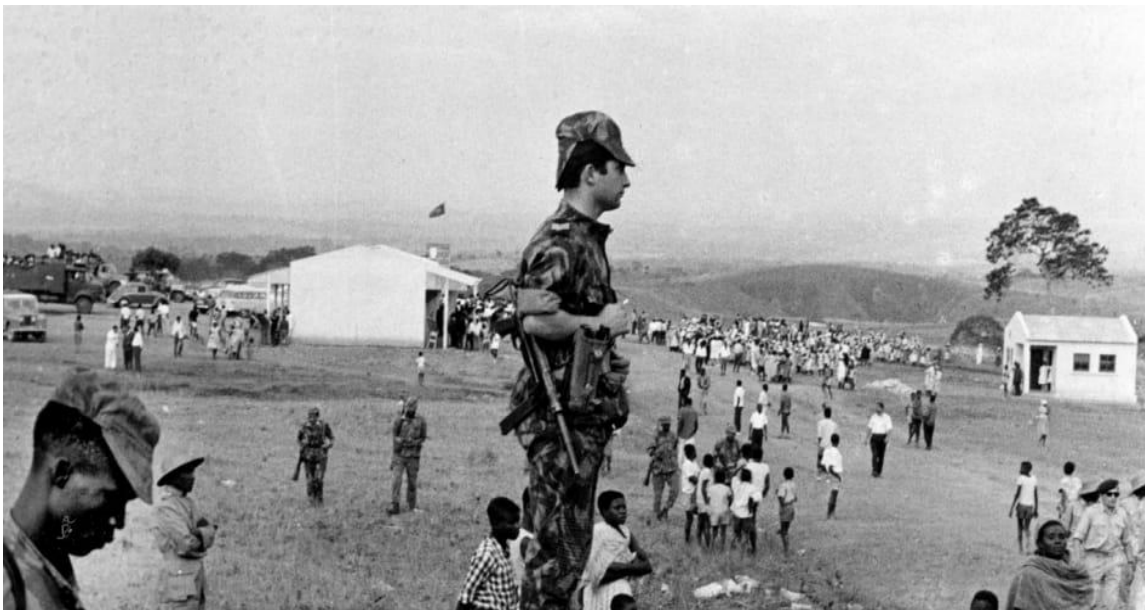
[Tirées de la série *Falling Thrones*, les œuvres que Márcio Carvalho expose représentent des scènes de combat. Les figures européennes historiques ont été dessinées à partir de statues équestres bien réelles. « La série illustre bien ce en quoi peut consister une approche créative de l'histoire coloniale » écrivent les commissaires de l'exposition. Ce projet utilise les Jeux olympiques et leur structure de pouvoir pour évoquer l'histoire de ces peuples opprimés dont il s'agit de se souvenir : chacun des athlètes figurés représente une femme ou un homme qui s'est battu contre des dirigeants coloniaux. Pour eux, les statues glorifiant des esclavagistes ou des colonisateurs doivent être renversées symboliquement, mais rester dans l'espace public afin que personne n'oublie. Cette démarche est celle qu'António Pinto Ribeiro défend depuis des années. En 2017, il avait installé une exposition « décoloniale » au cœur du *Padrão dos Descobrimentos*, emblématique du style salazariste érigé en 1960 dans le quartier de Belém pour célébrer le souvenir des navigateurs portugais des XVe et XVIe siècles.]

« Les découvertes, au Portugal, c'est sacré, explique Márcio Carvalho. Si on les enlève aux Portugais, c'est comme si on les privait d'une partie de leur biographie ».]

L'exposition « Europa Oxalá » participe du même genre de démarche : relire l'histoire dans un pays dont le passé colonial et esclavagiste commence au XIVe siècle et ne s'achève qu'entre 1974 et 1975, après la chute de la dictature.

Si la question dite « décoloniale » est au cœur du débat depuis quelques années en France et en Belgique, le Portugal reste encore un peu à la traîne. « Europa Oxalá » est un pas de plus vers une meilleure compréhension du passé, un renversement en douceur des certitudes établies.

Documentos 4 e 5 : Iconografia

Um soldado português vigia a aldeia de Carmona, no norte de Angola, em novembro de 1963. © AP/SIPA

Falling Thrones de Márcio Carvalho (2019), © Márcio Carvalho

LVA - RUSSE

Ce sujet comporte les 5 documents suivants :

- **Document 1 - Article** : Стáть частью природы. Что такое экотуризм и как он развивается в России
- **Document 2 - Article** : Проблемы организации экотуризма в России
- **Document 3 - Article** : Jusqu'òù peut-on voyager en train de nuit en Europe ?
- **Document 4 - Photo** : Орнитолог и туристы-волонтеры изучают птиц и делают фотографии.
- **Document 5 - Photo** : Экологический туризм может быть комфортным

I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10 %) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

Question : О каких новых формах туризма рассказывается в документах, какие у них есть плюсы и минусы ?

II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 500 mots (+ ou - 10%) dans la forme demandée, en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant son opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde russophone

Question : Что вы думаете об экологическом туризме, как сделать традиционный туризм более экологичным ?

III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN RUSSE (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochets [.....]

Traduire en russe de « Le train de nuit permet également de ne pas payer une nuit d'hôtel » à « C'est une région des nuits blanches en été ».

Document 1

Стать частью природы. Что такое экотуризм и как он развивается в России

Саша Чернякова

Журнал *Сноб*,

21.09.23

Сервис путешествий «Большая страна» выяснил, какие путешествия планируют в этом году россияне. Самыми популярными вариантами оказались прогулки по красивым городам, классический отпуск на море и... экологические туры.

Больше всего путешественников привлекают прогулки по красивым городам: 18% ответили, что они хотят любоваться архитектурой. Следующий по популярности вариант — отпуск на море. Такому варианту отпуска в этом году отдают предпочтение 16% респондентов. Столько же планируют экологические и активные туры по России: сплавы, треккинг, велопогулки и так далее.

Если путешествия по красивым городам и отдых на море популярны уже давно, то развитие экологического туризма — это новая тенденция. О типах экологического туризма, его эволюции и местах, где им можно заняться в нашей стране, рассказывает генеральный директор компании по созданию экологических деревень ООО «Амега» Андрей Михайлов.

Термин экологический туризм или экотуризм является переводом английских терминов «ecological tourism» и «ecotourism». Вместе с ними в иностранной литературе можно встретить и другие термины, например, «зелёный туризм», «мягкий туризм», «тихий туризм», «спокойный туризм». Иногда используются термины «биотуризм», «природный туризм», «ландшафтный туризм».

Экотуризм — это путешествия, которые не провоцируют проблем для природы. Он становится всё более популярным благодаря изменению отношения людей к вопросам экологии и пониманию важности «зелёной» проблематики. На самом деле путешественник изучает мир и открывает для себя новые места, минимально изменяя природу, а чаще даже помогая сохранению местной экологии и культуры.

При этом экотуризм для россиян не является чем-то новым. Вспомним хорошо известный во времена СССР отдых туристов-любителей. Надо сказать, что туристы были довольно цивилизованные: не бросали мусор на землю, готовили обед только там, где это было можно делать, и дружно пели под гитару.

Экологический туризм стал одним из приоритетных видов туризма ещё в 80-е годы XX в. Сейчас к подобному виду отдыха добавились технологическая и организационная компоненты с комфортабельными местами отдыха, водой и электричеством. Кроме того, люди стали более внимательно относиться к планете, поэтому и в мире, и в России появляется всё больше новых направлений для «зелёного» туризма. По некоторым данным, он даёт около 10% туристского рынка в мире, а темпы его роста в 2-3 раза превышают темпы роста во всей индустрии туризма. Это объясняется тем, что на сегодняшний день практически во всех регионах мира важной задачей стала охрана природы, разные экологические инициативы. С другой стороны, в условиях урбанизации люди всё яснее стали чувствовать необходимость и желание быть в контакте с природой.

Потенциал экотуризма в России очень большой. В России существует 97 особо охраняемых природных территорий, 36 национальных парков общей площадью около 7 000 000 га (0,4% площади России), а также прекрасная природа: нетронутые экономической активностью леса, степи, а также уникальные озёра и реки. Сохранились в России и территории с традиционными формами культуры, представляющими особую ценность.

Формы экотуризма весьма разнообразны. К ним относятся прогулки пешком, на велосипедах, на лошадях, на лыжах, плавание, то есть спокойные, не «технизированные» виды отдыха.

Экопрогулки

Организация большой сети дорог для экопрогулок — это одна из проблем российского туризма. Когда в регионе появляется специальная дорога для путешествия пешком, число туристов увеличивается в геометрической прогрессии.

Деревенский экотуризм

Деревенский туризм помогает не только отдохнуть от городской жизни, но и развивать деревни и периферийные районы страны. В реальности он объединяет сразу несколько видов отдыха: жизнь на фермах или в деревне, дегустации деревенских продуктов, знакомство с традиционной культурой и историей. В зависимости от места путешественник также может принять участие в фермерской работе, сходить в лес за грибами и ягодами, заняться рыбалкой, покататься на лошадях или познакомиться с животными на ферме. Этот вид туризма популярен как у туристов, так и у фермеров. Фермеры рады и делают всё, чтобы люди могли узнать больше об их профессии, они хотят объяснить, почему эта профессия очень важна и полезна.

Волонтёрский экотуризм

Интересное новое направление для России — это волонтёрский туризм, ориентированный как на молодёжь, так и на целые семьи. Всё больше молодых людей хотят участвовать в чём-то интересном, важном и большом, а многие родители хотят работать вместе со своими детьми: например, в национальном парке, охранной зоне или на ферме. Такие эковолонтёры помогают искать больные деревья на «зелёных» территориях, строить новые экодороги, ремонтировать мосты, скамейки и так далее.

Спортивный экотуризм

К спортивному экотуризму относятся активные виды отдыха и спортивные туры, в том числе занятия дайвингом, рафтингом, велотуризмом, горнолыжным спортом, спортивным ориентированием, сёрфингом и другими видами спорта. Главный плюс спортивного экотуризма в том, что для него не надо ехать куда-то далеко.

Культурный экотуризм.

Многие регионы России богаты уникальными историческими территориями. Во время экологической прогулки можно посетить не только природные достопримечательности, но также старинные города, дворцы, дворцово-парковые ансамбли, монастыри, церкви. Туристы, которые интересуются экологией, природой, также часто хотят больше знать об истории, культуре России, поэтому они с удовольствием посещают музеи, галереи, другие памятники.

Document 2

ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ЭКОТУРИЗМА В РОССИИ

Сайт Экологическое образование

Сентябрь, 2023

Иван Портнов

Если правильно развивать экологический туризм, то он может играть важную роль в решении современного социально-экологического кризиса. Уже сегодня экологический туризм может стать интересным экономическим проектом, поскольку менталитет жителей России меняется, и меняется очень быстро. Например, многие начинают выбирать экологический транспорт. У жителей России сегодня стало модным ездить в круизы... по железной дороге. В последнее время россияне начали рассматривать поезда не только как самый экологичный тип путешествий, но и как

уникальную возможность для живых железнодорожных приключений, особенно в период новогодних праздников. Согласно данным «РИА Новости», путешествия по железной дороге становятся модным способом встретить Новый год. Туристы хотят провести новогоднюю ночь в поезде с бокалом шампанского в руке. Семейные поездки во время праздников на поезде в Великий Устюг из Москвы и Санкт-Петербурга на спектакль «Зимняя сказка» пользуются огромной популярностью, и все билеты на эти маршруты уже проданы. Туристический поезд «В Карелию» направляется к местному Деду Морозу, которого зовут Талви Укко. Это трёхдневный круиз, проходящий через Петрозаводск, Выборг и Москву. Можно поехать на поезде и в экологическое путешествие, которое называется «В Сибирь».

Такой туризм помогает охранять природу и традиционную культуру. Эволюция интереса к этому сектору туризма приводит к организации новых охраняемых природных территорий, в первую очередь национальных и природных парков.

Экологический туризм может приносить большой доход в государственный бюджет. Кроме этого, экотуризм может приносить стабильные деньги жителям деревень и периферийных территорий. Поскольку они не просто работают, но также ещё и живут на охраняемой территории, занимаются своим домом, своими фермами, ведут обычную жизнь, при этом получают неплохие деньги. Поэтому в развитии экотуризма прежде всего заинтересованы деревенские жители, а также администрации деревень и маленьких городов.

Можно назвать много экономических и социальных плюсов. Например, в деревнях будет работа, а безработица уменьшится. А это значит, что в деревню приедут те городские жители, которые родились в деревне, но уехали в города из-за безработицы. Таким образом улучшится социальный климат. Молодёжь будет играть важную роль в этом процессе. И это очень важно, так как если в деревне будет жить молодёжь, то это поможет сохранить традиционную деревенскую культуру.

Однако развитие экотуризма требует внимания, денег и планирования. Наличие красивой природы важно для развития экотуризма, но только красивой природы мало. Здесь есть своя специфика и свои сложности.

Первый существенный вопрос — длинные дистанции. Самые красивые пейзажи российской природы часто находятся далеко от больших городов, а также от аэропортов, портов или вокзалов. Поэтому цена на туристические туры увеличивается. Есть, конечно, и исключения: Приморье, Сахалин, Курилы находятся совсем недалеко от Японии и Южной Кореи, Карелия соседствует с Финляндией, а песчаные пляжи Балтийского моря находятся почти в центре Европы.

Однако транспортные трудности — это только первый из многих барьеров. Для того, чтобы сделать туризм комфортным для туристических групп, даже если это экотуристы, нужна развитая инфраструктура: телефон, Интернет, другие коммуникации, гостиницы, медицинские центры. У нас же природа, как правило, сохраняется там, где нет удобных отелей — с горячей водой, ванной и электричеством.

Очень серьёзную проблему представляет то, что в России мало квалифицированных гидов. Гид в экотуризме — это очень специфическая профессия. С одной стороны, он должен хорошо знать тайгу, реки и горы, а также особенности жизни на природе. С другой — обладать солидной научной эрудицией, экологическими знаниями, уметь пользоваться современными технологиями, говорить на иностранных языках. Понятно, что таких специалистов нужно готовить специально.

Нужна серьёзная научная проработка маршрутов, технология очистки маршрутов от мусора. При планировании маршрутов необходимо учитывать не только интерес туристов, но также и то, как можно защитить растения, животных, необходима работа специализированных научных институтов, лабораторий. Кто этим будет заниматься,

не совсем понятно. Во всяком случае, для обычного туристического агентства подобная работа пока является слишком сложной. Кажется, что без помощи государства сделать качественный туристический продукт в экологическом туризме очень трудно.

Document 3

JUSQU'OU PEUT-ON VOYAGER EN TRAIN DE NUIT EN EUROPE ? VOICI UNE DESTINATION GARANTIE SANS AVION

Mercredi 13 décembre 2023
Ouest-France

Délaissés depuis plusieurs décennies, les trains de nuit ont de nouveau le vent en poupe. Ce moyen de transport apparaît aujourd'hui idéal pour partir loin et pour pas (trop) cher, tout en respectant mieux la planète. Alors que la ligne Paris-Berlin reprend du service, voici cinq autres destinations accessibles en train de nuit, au départ de Paris, pour vous réveiller à l'autre bout de l'Europe.

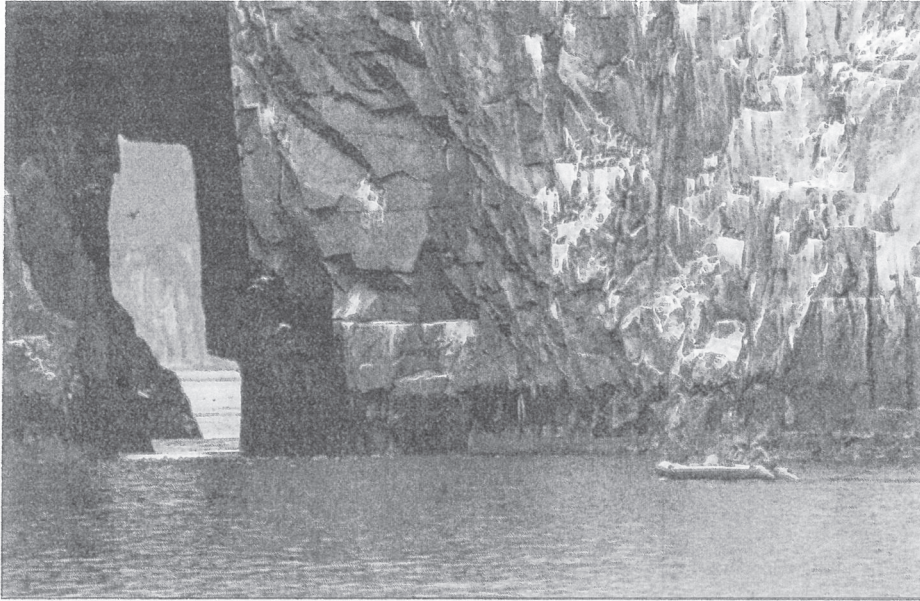
Économique et écologique, le train de nuit permet de traverser la France et l'Europe tout en dormant ! Tombés en désuétude durant la décennie 2010 en raison de la concurrence acharnée des compagnies aériennes low cost, les trains de nuit ont aujourd'hui de nouveau le vent en poupe. Sur fond d'urgence écologique, ce mode de transport reprend du service sur le continent européen, à l'image de la réouverture de l'emblématique Paris-Berlin, ce lundi 11 décembre 2023.

Bien que plus lent que l'avion, il n'est pas sans avantages. Il permet d'optimiser son temps de trajet en se déplaçant sur des heures de sommeil. Autre bon point : le train de nuit est aussi un bon moyen d'éviter de prendre l'avion, plus polluant, et de minimiser son empreinte carbone. Selon les calculs de l'Agence de la transition écologique (Ademe), « voyager en train pollue 8 fois moins que la voiture et 14 fois moins que l'avion ».

[Le train de nuit permet également de ne pas payer une nuit d'hôtel ou encore de découvrir le « *slow travel* » (ou « voyage lent » en français) ce type de voyages qui réduit les prix de billets mais aussi aide à découvrir des paysages dans les différents pays européens. Depuis Paris, voici un voyage que vous pouvez choisir pour vous réveiller très loin des rues parisiennes.

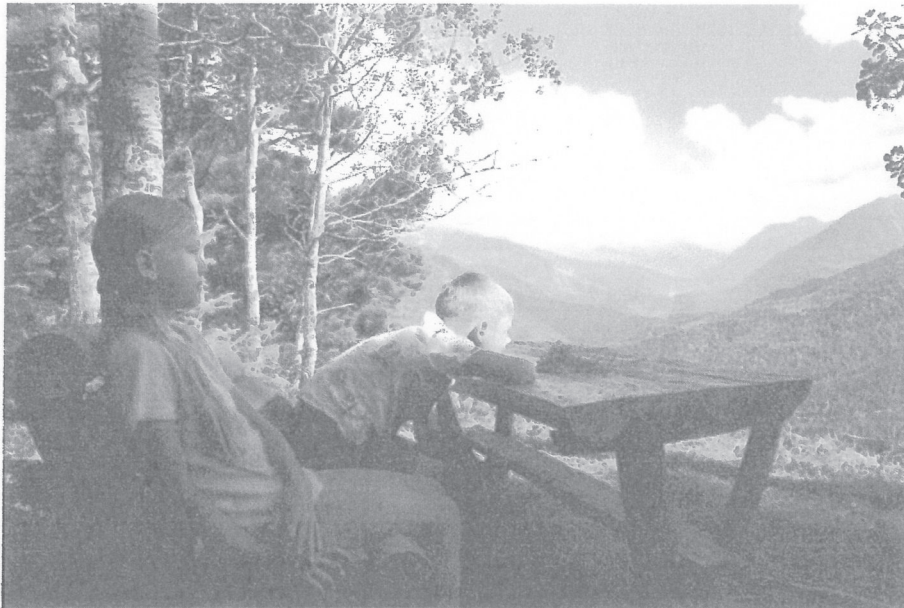
Si vous souhaitez vous réveiller au pays de Père Noël, en voyageant en train de nuit, c'est possible. Il faut compter au moins quatre nuits de transport. On prend le premier train pour Helsinki à Paris. Ensuite, il faudra prendre le deuxième train à la capitale de la Finlande pour s'arrêter en Laponie, après un voyage d'une quinzaine d'heures. Le deuxième train à deux étages fait d'abord une halte à Rovaniemi, la ville officielle du Père Noël. Puis, le train, connu sous le nom d'Express du Père Noël, rejoint Kemijärvi, la ville la plus septentrionale de la Finlande. On y trouve une gare mais pas d'aéroport. C'est une région des nuits blanches en été.]

Document 4

Орнитолог и туристы-волонтеры изучают птиц и делают их фотографии. Фото с сайта <https://rustur.ru>

Document 5

Экологический туризм может быть комфортабельным
Фото с сайта <https://rustur.ru>

